

ATZINUMI

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par Komisijas Lēmumu 2011/141/ES, ar ko groza Komisijas Lēmumu 2007/76/EK par sadarbības sistēmu patērētāju tiesību aizsardzībai ("CPCS") un par Komisijas Ieteikumu 2011/136/ES par datu aizsardzības noteikumu īstenošanas pamatnostādņem CPCS

(2011/C 217/06)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

aizsardzības pamatnostādnes")⁽⁴⁾. Abus dokumentus nosūtīja EDAU atzinuma sniegšanai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

2. CPCS ir informācijas tehnoloģiju sistēma, kuru Komisija ir izstrādājusi un darbina saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā ("CPC regula"). CPCS atvieglo sadarbību starp ES dalībvalstu "kompetentajām iestādēm" un Komisiju patērētāju tiesību aizsardzības jomā saistībā ar ES direktīvās un regulās iepriekš noteiktā kopuma pārkāpumiem. Lai uz tiem atteiktos CPC regula, pārkāpumiem ir jābūt pārrobežu iezīmēm un tādiem, kas kaitē "patērētāju kolektīvām interesēm".

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 7. un 8. pantu,

3. Savas sadarbības ietvaros CPCS lietotāji veic informācijas, tostarp personas datu, apmaiņu. Šie personas dati var būt saistīti ar pārdevēja vai piegādātāja, kas, iespējams, veicis pārkāpumu, vadītājiem vai darbiniekiem, pašu pārdevēju vai piegādātāju (ja tā ir privātpersona), kā arī trešām personām, piemēram, patērētājiem vai sūdzību iesniedzējiem.

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾,

ņemot vērā lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un par šādu datu brīvu apriti 28. panta 2. punktu⁽²⁾,

4. Sistēma ir izstrādāta tā, lai būtu izmantojama kā drošs saziņas rīks starp kompetentajām iestādēm, kā arī kā datu bāze. CPCS kompetentās iestādes izmanto, lai lūgtu informāciju, lai palīdzētu izmeklēt lietu⁽⁵⁾ vai lai lūgtu palīdzību īstenošanā⁽⁶⁾ ("savstarpējās palīdzības lūgumi"). Turklāt kompetentās iestādes var nosūtīt arī brīdinājuma ziņojumu ("brīdinājuma paziņojums"), lai informētu citas kompetentās iestādes un Komisiju par pārkāpumu vai iespējamu pārkāpumu⁽⁷⁾. CPCS ir iekļautas arī citas funkcijas, tostarp

IR PIEŅĒMIS ŠĀDU ATZINUMU.

I. IEVADS

1. Eiropas Komisija 2011. gada 1. martā pieņēma Komisijas lēmumu, ar ko groza Komisijas Lēmumu 2007/76/EK par CPCS ("otrais CPC grozījums")⁽³⁾. Tajā pašā datumā Komisija pieņēma arī Komisijas ieteikumu par datu aizsardzības noteikumu īstenošanas pamatnostādņem CPCS ("CPC datu

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ Komisijas Lēmums (2011. gada 1. marts), ar kuru groza Lēmumu 2007/76/EK, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, attiecībā uz savstarpēju palīdzību (2011/141/ES) (OV L 59, 4.3.2011., 63. lpp).

⁽⁴⁾ Komisijas Ieteikums (2011. gada 1. marts); Datu aizsardzības noteikumu īstenošanas pamatnostādnes Sadarbības sistēmā patērētāju tiesību aizsardzībai (CPCS) (2011/136/ES) (OV L 57, 2.3.2011., 44. lpp).

⁽⁵⁾ Sk. CPC Regulas 6. pantu par "informācijas apmaiņu pēc lūguma".
⁽⁶⁾ Sk. CPC Regulas 8. pantu par "lūgumiem veikt īstenošanas pasākumus".

⁽⁷⁾ Sk. CPC Regulas 7. pantu par "informācijas apmaiņu bez lūguma" (jeb "brīdinājuma paziņojumu").

paziņojumu sistēma⁽⁸⁾ un forums ar lietu nesaistītu datu apmaiņai.

5. Šajā atzinumā EDAU aplūko vairākus datu aizsardzības jautājumus saistībā ar CPCS tiesisko regulējumu, galvenokārt vēršot uzmanību uz nesen pieņemto otro CPC grozījumu. Turklāt EDAU novērtē arī līdz šim panākto progresu un izlases kārtībā uzsver dažas atlikušās bažas un apsvērumus nākotnei. Tāpat tas komentē dažus CPC Datu aizsardzības pamatnostādņu nosacījumus.
6. Līdztekus šim atzinumam (kas pieņemts saskaņā ar Regulas (EK) 45/2001 28. panta 2. punktu) EDAU kā uzraudzītājs izdod iepriekšējās pārbaudes atzinumu (saskaņā ar tās pašas regulas 27. pantu) ("Iepriekšējās pārbaudes atzinums"). Iepriekšējās pārbaudes atzinumā ir iekļauts detalizētāks CPCS apraksts, kā arī tajā veiktās personas datu apstrādes apraksts. Iepriekšējās pārbaudes atzinumā EDAU pievēršās ieteikumiem par īpašiem pasākumiem, kas veicami praktiskā, tehniskā un organizatoriskā līmenī, lai uzlabotu CPCS atbilstību datu aizsardzības noteikumiem. Ņemot vērā to, ka CPC datu aizsardzības pamatnostādnes arī ir cieši saistītas ar šiem īpašajiem pasākumiem, iepriekšējās pārbaudes atzinumā ir komentēti arī atlasīti vadlīniju nosacījumi.

II. CPCS TIESISKAIS REGULĒJUMS

7. EDAU ir apmierināts ar to, ka CPCS pamatojas uz stingru juridisko pamatu, proti, uz Padomes un Parlamenta pieņemto regulu. Turklāt EDAU ir gandarīts par to, ka juridiskais pamats laika gaitā ir papildināts, lai nodrošinātu papildu informāciju un risinātu datu aizsardzības jautājumus. Jo īpaši EDAU ir apmierināts ar to, ka 2006. gada 22. decembrī tika pieņemts Komisijas Lēmums 2007/76/EK, ar ko īsteno CPC regulu ("CPC īstenošanas lēmums"), un vēlāk tas tika grozīts 2008. gada 17. martā un nesen 2011. gada 1. martā, veicot otro CPC grozījumu. Tāpat tas ir apmierināts ar to, ka Komisija pieņēma CPC datu aizsardzības pamatnostādnes, jo īpaši risinot datu aizsardzības jautājumus.
8. Lai gan EDAU pauž nožēlu, ka ar to neapspriedās laikā, kad tika sākotnēji pieņemta CPC regula un CPC īstenošanas lēmums, EDAU tomēr ir apmierināts ar to, ka Komisija ar to apspriedās tad, kad tika pieņemti abi CPC īstenošanas lēmuma grozījumi, kā arī saistībā ar CPC Datu aizsardzības pamatnostādņēm. Tāpat EDAU ir apmierināts, ka Komisija iepriekš apspriedās arī ar 29. panta datu aizsardzības darba

grupu ("WP29"), kas 2007. gada 21. septembrī izdeva Atzinumu Nr. 6/2007 (WP 139). Visbeidzot, EDAU atzinīgi novērtē to, ka CPC datu aizsardzības pamatnostādņu uzskaitījumā ir atsauce par šo apspriešanos.

9. EDAU norāda, ka i) Komisija ir rūpīgi ņēmusi vērā EDAU ieteikumus, kas sniegti iepriekšējā neoficiālajā apmaiņā, kā arī WP29 ieteikumus, kas pausti Atzinumā Nr. 6/2007, un ka ii) daudzi no šiem ieteikumiem ir ņemti vērā turpmākajā CPCS tiesiskā regulējuma izstrādē un/vai praktiskā, tehniskā un organizatoriskā līmenī. Tā komentāri šajā atzinumā, kā arī tā iepriekšējās pārbaudes atzinumā ir jāaplūko, ņemot vērā šo pozitīvo priekšvēsturi.

III. DATU AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMI SAISTĪBĀ AR OTRO CPC GROZĪJUMU

3.1. Personas datu uzglabāšana CPCS

3.1.1. Ievads

10. Kā provizorisku piezīmi EDAU norāda, ka CPC regulā nav pienācīgi un izsmeļoši risināts jautājums par lietu izbeigšanu un uzglabāšanas periodu⁽⁹⁾.
11. Patiesi, CPC regulā ir minēti vienīgi divi īpaši noteikumi par datu dzēšanu un nav neviena noteikuma saistībā ar lietu izbeigšanu⁽¹⁰⁾. Pirmkārt, ja brīdinājuma paziņojums "izrādās nepamatots", kompetentajai iestādei tas ir jāatsauc un Komisijai nekavējoties būtu jāizņem informācija no datu bāzes. Otrkārt, tā nosaka, ka tad, ja kompetentā iestāde saskaņā ar CPC regulas 8. panta 6. punktu paziņo, ka pārkāpums ir izbeigts, uzglabātie dati ir jāizdzēš piecus gadus pēc paziņojuma.
12. CPC regula nenosaka, kādēļ uzglabāšanas laiks ir pieci gadi. Tāpat tajā nav precīzi noteikts kā un kad ir jāizvērtē, vai brīdinājuma paziņojums ir "nepamatots". Turklāt CPC regulā nekas nav teikts par to, cik ilgi informācijai ir jāpalielik datu bāzē gadījumos, uz kuriem neattiecas divi iepriekš minētie īpašie noteikumi (piemēram, regula nenosaka to,

⁽⁸⁾ Sk. CPC Regulas 7. panta 2. punktu un 8. panta 6. punktu.

⁽⁹⁾ Sk. arī 29. panta datu aizsardzības darba grupas Atzinumu Nr. 6/2007 (minēts iepriekš II daļā).

⁽¹⁰⁾ Sk. CPC Regulas 10. panta 2. punktu.

cik ilgi datu bāzē uzglabā savstarpējās palīdzības lūgumus, ja tie nav veicinājuši sekmīgas īstenošanas rīcību, kas apturētu pārkāpumu).

13. EDAU ir apmierināts ar to, ka CPC īstenošanas lēmumā ar grozījumiem un CPC datu aizsardzības pamatnostādņēs ir mēģināts sniegt papildu paskaidrojumus. Tas nozīmē, ka EDAU joprojām ir norūpējies par vairākiem noteikumu par lietu izbeigšanu un datu uzglabāšanu CPCS aspektiem, kā ir turpmāk izklāstīts 3.1.2. līdz 3.1.4. sadaļā.
14. EDAU iesaka šīs bažas risināt nākamajā CPCS tiesiskā regulējuma pārskatīšanas reizē, veicot turpmākus CPC īstenošanas lēmuma grozījumus vai vēlams pašas CPC regulas grozījumus.
15. Līdz brīdim, kad šāds tiesiskais regulējums būs iespējams, EDAU iesaka bažas attiecībā uz uzglabāšanas periodu risināt praktiskā, tehniskā un organizatoriskā līmenī un arī skaidri izvirzīt dokumentā "Sadarbības tīkls patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Darbības pamatnostādnes", kas minēts turpmāk 3.1.2. sadaļā.

3.1.2. Savlaicīga lietu izbeigšana

16. Otrajā CPC grozījumā nav noteikts galīgais datums, līdz kuram ir jāizbeidz lieta, kas saistīta ar savstarpēju palīdzības lūgumu (informācijas lūgums vai lūgums par īstenošanas pasākumiem).
17. Iepriekšējās pārbaudes atzinumā EDAU atzīmē virkni pragmatisku pasākumu, kurus Komisija šobrīd īsteno, lai palīdzētu nodrošināt to, ka neaktīvās lietas tiek savlaicīgi izbeigtas.
18. Šajā atzinumā EDAU iesaka noteikt maksimālos termiņus informācijas lūgumiem un lūgumiem veikt īstenošanas pasākumus. Nākamajā pārskatīšanas reizē tie būtu jānosaka tiesiskajā regulējumā. Termiņiem ir jābūt saistītiem ar lietas veidu, kā arī faktisko darbību. Tajā pašā laikā noteikumiem būtu jānodrošina kompetentajām iestādēm pielāgojamības iespēja pamatota iemesla dēļ pagarināt lietu, lai nodrošinātu to, ka lietas netiek izbeigtas priekšlaicīgi arī tad, ja sarežģītāku lietu gadījumā ir vajadzīgs vairāk laika nekā vidēji, lai tās izbeigtu.
19. Lai to izdarītu, EDAU iesaka par sākuma punktu izmantot dokumentu ar nosaukumu "Sadarbības tīkls patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Darbības pamatnostādnes", kuru CPC komiteja apstiprinājusi 2010. gada 6. decembrī.

Darbības pamatnostādņēs 2.7. punktā ar nosaukumu "CPC lietas posmi un termiņi" ir aplūkotas tipiskas lietu norises ir noteikts, ka informācijas lūgumi ir jāapstrādā vidēji viena līdz trīs mēnešu laikā. Lūgumu veikt īstenošanas pasākumus apstrāde saskaņā ar Darbības pamatnostādņēm varētu notikt vidēji sešu līdz deviņu mēnešu laikā (izņemot izpildrakstu gadījumā vai apelācijas pret administratīvu lēmumu gadījumā, kad reālāks termiņš varētu būt viens gads).

3.1.3. Brīdinājuma paziņojumi

20. Otrajā CPC grozījumā CPC īstenošanas lēmuma pielikuma 2.2.2. punktam ir pievienota jauna daļa, kas nosaka, ka "pamatoti" brīdinājuma paziņojumi no datu bāzes jāizdzēš piecus gadus pēc to iesniegšanas (attiecībā uz "nepamatotiem" brīdinājuma paziņojumiem nosacījumi jau paredz, ka tie ir jādzēš, tiklīdz "ir pierādīts, ka brīdinājuma paziņojums ir nepamatots").
21. Šo jauno nosacījumu aplūkojot kontekstā, EDAU uzsver, ka viena no tā galvenajām rūpēm ir nodrošināt, lai personas dati CPCS datu bāzē neatrastos ilgāk, nekā tas ir nepieciešams. Tas ir sensitīvs jautājums jo īpaši saistībā ar brīdinājuma paziņojumiem (kuriem ir lielāks saņēmēju skaits nekā divpusējās apmaiņās) un jo īpaši saistībā ar brīdinājuma paziņojumiem, kuri attiecas uz aizdomām par pārkāpumiem. Būtībā, ja nav noteikta termiņa, cik ilgi brīdinājuma paziņojums paliek atklāts, tas nozīmē, ka daži paziņojumi nepamatoti ilgu laiku varētu palikt atklāti (tik ilgi, kamēr netiek skaidri pierādīts, ka tie ir nepamatoti). Šādas darbības, pamatojoties uz neapstiprinātām aizdomām, varētu izraisīt būtisku risku datu aizsardzības pamattiesībām, kā arī citām pamattiesībām, piemēram, nevainīguma prezumpcijai.
22. Pamatojoties uz to, EDAU ir apmierināts, ka brīdinājuma paziņojumiem ir noteikts uzglabāšanas periods. Tomēr EDAU uzskata, ka Komisija nav atbilstīgi pamatojusi to, ka piecu gadu uzglabāšanas periods ir samērīgs. EDAU iesaka Komisijai veikt samērīguma novērtējumu un vēlreiz izvērtēt brīdinājuma paziņojumu uzglabāšanas perioda ilgumu. Būtībā visi brīdinājuma paziņojumi no datu bāzes būtu jādzēš daudz agrāk, izņemot gadījumus, kad brīdinājuma paziņojums par pārkāpumu vai iespējamu pārkāpumu ir bijis pamatā savstarpējās palīdzības lūgumam un notiek pārrobežu izmeklēšana vai īstenošanas pasākumi. Uzglabāšanas periodam ir jābūt pietiekami ilgam, lai ļautu katrai iestādei, kura saņem ziņojumu, noskaidrot, vai tā vēlas veikt turpmākus izmeklēšanas pasākumus vai īstenošanas darbības, un vai tā vēlas, izmantojot CPCS, nosūtīt savstarpējās palīdzības lūgumu; tomēr tam ir jābūt pietiekami īsam, lai samazinātu risku, ka brīdinājuma paziņojumus varētu kļūdaini izmantot "melno sarakstu" veidošanai vai datizracei.

23. Perspektīvā EDAU iesaka Komisijai pārskatīt tiesisko regulējumu, lai nodrošinātu to, ka brīdinājuma paziņojumi ir jādzēš vēlākais sešu mēnešu laikā pēc to augšupielādes, ja vien nav pamatots kāds cits, piemērotāks, uzglabāšanas periods.
24. Tam jo īpaši vajadzētu palīdzēt nodrošināt, lai gadījumos, kad aizdomas nav apstiprinājušās (vai tās pat nav tālāk izmeklētas), ar aizdomām saistītās privātpersonas netiktu iekļautas "melnajos sarakstos" un nepamatoti ilgu laika periodu "turētas aizdomās", kas nebūtu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 6. panta e) apakšpunktu.
25. Šāds ierobežojums ir vajadzīgs arī tāpēc, lai nodrošinātu datu kvalitātes principu (sk. Direktīvas 95/46/EK 6. panta d) apakšpunktu), kā arī citus būtiskus tiesiskos principus. Tādā veidā var būt nodrošināts atbilstīgāks personu aizsardzības līmenis, un tajā pašā laikā īstenošanas ierēdņiem tas ļautu efektīvāk vērst uzmanību būtiskām lietām.
- 3.1.4. *Izbeigtu savstarpējās palīdzības lūgumu uzglabāšanas periods*
26. Otrajā CPC grozījumā CPC īstenošanas lēmuma pielikuma 2.15. punktam ir pievienota jauna daļa, kas nosaka, ka "[v]isu pārējo informāciju saistībā ar savstarpējās palīdzības lūgumiem saskaņā ar (CPC regulas) 6. pantu no datu bāzes dzēš piecus gadus pēc lietas izbeigšanas".
27. Lasot kopā ar jau esošo tekstu, pārskatītais 2.15. punkts paredz, ka piecus gadus pēc lietas izbeigšanas ir jāuzglabā visa informācijas apmaiņa saskaņā ar 6. punktu, izņemot:
- ja ir dzēsti kļūdaini dati,
 - ja informācijas apmaiņas rezultātā nav izveidots brīdinājuma paziņojums vai lūgums veikt īstenošanas pasākumus vai
 - ja ir noteikts, ka CPC regulas izpratnē nav noticis nekāds pārkāpums.
28. Patiesi, kā ir paskaidrots iepriekšējās pārbaudes atzinumā, izskatās, ka "standarta" uzglabāšanas laiks, ko piemēro CPC
- pēc lietas izbeigšanas (ar īpašiem izņēmumiem) gan informācijas lūgumiem, gan lūgumiem par izpildes pasākumiem, ir pieci gadi.
29. Šķiet, ka CPC īstenošanas lēmuma, kas grozīts ar otro CPC grozījumu, teksts nav pilnībā saskaņots ar CPC regulu. Proti, CPC regulas 10. panta 2. punktā ir izšķirta, pirmkārt, informācija, ar kuru veikta apmaiņa un kura veicinājusi sekmīgu īstenošanu (piemēram, lietas, kur īstenošanas darbību rezultātā pārkāpums ir izbeigts) un, otrkārt, informācija, kas nav veicinājusi sekmīgu īstenošanu. Pirmajai minētajai ir paredzēts piecu gadu uzglabāšanas periods kopš brīža, kad lieta ir izbeigta. Pēdējai minētajai nav paredzēti nekādi īpaši nosacījumi (izņemot to, ka nepamatoti brīdinājuma paziņojumi ir jāatsauc un jādzēš).
30. Citiem vārdiem sakot, CPC regula nosaka piecu gadu uzglabāšanas periodu pēc lietas izbeigšanas vienīgi tādā gadījumā, ja ir veikti īstenošanas pasākumi un tie ir bijuši sekmīgi, lai izbeigtu pārkāpumu.
31. Lai gan EDAU ir šaubas par visu datu uzglabāšanas piecus gadus pēc lietas izbeigšanas mērķi un samērīgumu (sk. turpmāk šajā 3.1.4. sadaļā), tādu lietu izšķiršana, kuras izbeigtas ar sekmīgu īstenošanu, un tādu, kuras nav izbeigtas ar sekmīgu īstenošanu, no datu aizsardzības viedokļa ir loģiska. Proti, tādu datu uzglabāšana ilgstošu laika periodu, kas saistīti vienīgi ar aizdomām, varētu nebūt pietiekami rūpīga, kā arī tas varētu radīt risku pārkāpt citus būtiskus tiesiskos principus. Tādēļ var teikt, ka šādu datu uzglabāšana ilgstošu laika periodu varētu radīt problēmas saistībā ar datu aizsardzību vairāk nekā tādu datu uzglabāšana, kas saistīti ar faktiskiem pārkāpumiem, kuri ir pienācīgi pierādīti un attiecībā uz kuriem ir veiktas īstenošanas darbības.
32. Pretēji CPC regulai, CPC īstenošanas lēmums ar grozījumiem atļauj, vismaz dažos gadījumos, piecu gadu uzglabāšanas periodu piemērot arī informācijai, kas nav veicinājusi sekmīgas īstenošanas darbības.
33. Piemēram, saskaņā ar CPC īstenošanas lēmumu informācijas pieprasījums, kas bijis par pamatu brīdinājuma paziņojumam, bet nav sekmējis īstenošanas darbības, sistēmā uzglabājas piecus gadus pēc "lietas izbeigšanas".

34. Tādēļ šķiet, ka CPC regulā un CPC īstenošanas lēmumā ievērotas zināmā mērā atšķirīgas pieejas. Lai gan CPC īstenošanas regula zināmā mērā atspoguļo CPC regulas nosacījumus, tā tomēr ievieš arī būtiskus papildu noteikumus par uzglabāšanu. Lai gan noteikumu paskaidrojums ir atzīstams, EDAU apšaubā to, cik likumīgi ir noteikt garākus uzglabāšanas periodus, ja tie jau nav noteikti CPC regulā. Tas uzliktu papildu ierobežojumus datu aizsardzības pamattiesībām, un tas notiktu, īstenojot tiesību aktus, pretēji CPC regulai un piemērojamiem datu aizsardzības tiesību aktiem.

35. Saskaņā ar iepriekš minēto EDAU iesaka Komisijai pārskatīt tiesisko regulējumu un vēlreiz apsvērt, vai piecu gadu uzglabāšanas periods ir jāpiemēro arī citām lietām papildus tām, kurās veikti sekmīgi īstenošanas pasākumi, kā to nosaka CPC regulā.

36. Turklāt EDAU ir apmierināts ar to, ka CPC datu aizsardzības pamatnostādnes ir noteikts mērķis norādīt uzglabāšanas nolūku pēc lietas izbeigšanas; tas ir būtisks jautājums, kurš ne CPC regulā, ne otrajā CPC grozījumā nebija aplūkots. Proti, CPC datu aizsardzības pamatnostādnes ir paredzēts, ka "uzglabāšanas perioda laikā pilnvaroti īstenošanas ierēdņi, kas strādā kompetentajai iestādei, kura iesākumā bija iesaistīta lietas izskatīšanā, var iepazīties ar lietu, lai noteiktu saistību starp iespējamiem atkārtotiem pārkāpumiem, tādējādi nodrošinot labāku un efektīvāku īstenošanu" ⁽¹¹⁾.

37. Tomēr, lai gan šāds skaidrojams ir novērtējams atzinīgi, bez papildu paskaidrojuma par šādas piekļuves nepieciešamību, EDAU nav pārliecināts par šāda mērķa samērīgumu un pietiekamību, lai pamatotu piecu gadu uzglabāšanas periodu. Tādēļ EDAU arī iesaka Komisijai:

— papildus paskaidrot, kāds ir piecu gadu datu uzglabāšanas mērķis,

— izvērtēt, vai īsāks laika periods arī ļautu sasniegt tos pašus mērķus, un

⁽¹¹⁾ Sk. Pamatnostādņu 8. sadaļu "Daži papildu norādījumi; Kāpēc datu uzglabāšanas periods ir pieci gadi?" CPC datu aizsardzības pamatnostādnes ir arī piebilsts, ka "uzglabāšanas perioda mērķis ir veicināt sadarbību starp valsts iestādēm, kas atbildīgas par patērētāju interešu aizsardzības aktu piemērošanu attiecībā uz Kopienā izdarītiem pārkāpumiem, veicināt iekšējā tirgus sekmīgu darbību, patērētāju intereses aizsargājošo tiesību aktu piemērošanas kvalitāti un konsekvenci, patērētāju ekonomisko interešu aizsardzības uzraudzību un piemērošanas standartu un saskaņotības paaugstināšanu".

— izvērtēt, vai ir jāuzglabā visa šobrīd paredzētā informācija vai pietiktu ar informācijas apakškopu (piem., ir jāapsver, vai būtu pietiekami uzglabāt tikai 8.6. pantā paredzētos paziņojumus; vēl ir īpaši jāizvērtē, vai ir jāuzglabā vadītāju vārdi vai pielikumi, kuros varētu būt iekļauti papildu personas dati; tāpat ir jāizšķir dati, kas attiecas uz iespējamiem pārkāpumiem un "pierādītiem" pārkāpumiem).

3.2. Komisijas piekļuve CPCS datiem

38. EDAU ir gandarīts par to, ka (CPC īstenošanas lēmuma pielikumā ieviešot jaunu 4.3. punktu) otrais CPC grozījums paskaidro Komisijas piekļuvi CPCS datiem, un to, ka šāda piekļuve ir skaidri un īpaši ierobežota tiktāl, ciktāl tas nepieciešams saskaņā ar CPC regulu. Jo īpaši EDAU ir gandarīts par to, ka Komisijai nav piešķirta piekļuve konfidencialai saziņai starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm, piemēram, savstarpējās palīdzības lūgumiem.

39. Šis paskaidrojums un ierobežojums ir jo īpaši svarīgs, ņemot vērā to, ka skaidrības trūkums varētu izraisīt situāciju, kurā Komisija varētu piekļūt informācijai, tostarp personas datiem, kas paredzēti vienīgi dalībvalstu kompetentajām iestādēm.

40. Kā ir aprakstīts CPC datu aizsardzības pamatnostādņu 5. sadaļā, "tādējādi Komisija var uzraudzīt CPC regulas un CPC regulā uzskaitīto patērētāju aizsardzības tiesību aktu piemērošanu un apkopot statistikas informāciju saistībā ar šiem pienākumiem".

41. Tas nenozīmē, ka Komisijai ir jābūt piekļuvei jebkuriem un visiem datiem, ar kuriem dalībvalstis veic apmaiņu CPCS.

42. Patiesi, EDAU uzsver, ka piekļuve tādām datu bāzēm kā CPCS atbilst personas datu apstrādes definīcijai. Saskaņā ar Regulas (EK) 45/2001 5. panta a) punktu, kas attiecas uz Komisijas piekļuves tiesībām CPCS, iestādes var apstrādāt personas datus vienīgi tad, ja tas ir nepieciešams uzdevuma izpildei sabiedrības interesēs, un papildus nodrošinot, ka apstrāde ir balstīta uz Līgumiem un sekundāriem tiesību aktiem.

43. EDAU saprot, ka šīs prasības, kas izriet tieši no tiesībām uz datu aizsardzību, kuras noteiktas Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 8. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pantā, nozīmē to, ka Komisijai pilnvaras piekļūt dalībvalstu informācijas sistēmām var būt vienīgi tad, ja to paredz īpaši tiesiskie nosacījumi, kas pamatoti ar pilnīgi atbilstīgu juridisko pamatu (ierasti parastā likumdošanas procedūra). Tiesiskā noteiktība un pārredzamība ir divas pamatvērtības, kas izskaidro, kādēļ īpašs un drošs Komisijas piekļuves juridiskais pamats ir īpaši svarīga garantija, lai nodrošinātu personu pamattiesības saistībā ar datu aizsardzību.

44. Ne Komisijas vispārīgās uzraudzības pilnvaras kā "Līguma sargātājam", ne dalībvalstu pienākums nodrošināt lojālu sadarbību nav pietiekami precīzi, lai piešķirtu Komisijai piekļuvi datu bāzei, kurā glabājas personas dati. Lojāla sadarbība nozīmē to, ka dalībvalstīm noteiktos apstākļos ir jānodrošina Komisijai informācija, ja viņām to lūdz vai arī, ja īpaši noteikumi pieprasa nodrošināt šādu informāciju. Tomēr tas nenozīmē, ka Komisijai ir jābūt piekļuvei viņu datu bāzēm.

45. Šajā kontekstā EDAU arī uzsver, ka CPC regulā ir izslēgta iespēja Komisijai piekļūt informācijai, kas iekļauta savstarpējās palīdzības lūgumos un lūgumos veikt īstenošanas pasākumus. CPC regulas 6. un 8. pantā kā datu saņēmēja ir norādīta vienīgi pieprasītāja iestāde, nevis Komisija.

3.3. Īpašās datu kategorijas CPCS

46. EDAU ir apmierināts ar to, ka otrais CPC grozījums CPC īstenošanas lēmuma pielikuma 4.4. punktā ievieša nosacījumu, kas attiecas uz īpašo kategoriju datu apstrādi CPCS. Jo īpaši EDAU ir apmierināts ar to, ka šis nosacījums šādu apstrādi ierobežo līdz lietām, kurās CPC regulā noteiktos pienākumus "citādi nav iespējams" izpildīt, un paredz, ka šādu datu apstrāde var notikt vienīgi, ja tā "ir atļauta saskaņā ar Direktīvu 95/46/EK".

IV. INTEGRĒTA PRIVĀTĀS DZĪVES AIZSARDZĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA

47. Pēc tam, kad III daļā ir apspriesti īpašie jautājumi, kurus rada otrais CPC grozījums, IV līdz VI daļā EDAU vēlas pievērst Komisijas uzmanību citiem punktiem, kas jāņem vērā, turpmāk izstrādājot CPCS tiesisko regulējumu.

4.1. Integrēta privātās dzīves aizsardzība

48. EDAU jau kādu laiku aicina Komisiju un citas ES iestādes pieņemt tehnoloģiskus un organizatoriskus pasākumus, datu aizsardzību un drošību integrējot jau savu informācijas sistēmu izstrādes un ieviešanas posmā ("integrēta privātās dzīves aizsardzība")⁽¹²⁾.

49. Lai gan tas atzinīgi novērtē un atzīst, ka daži pasākumi šajā virzienā ir īstenoti, EDAU iesaka Komisijai vispusīgi novērtēt, kādi vēl integrētās privātās dzīves aizsardzības aizsargpasākumi ir iekļaujami CPCS sistēmas arhitektūrā. Citu starpā ir jāapsver un vajadzības gadījumā jāievieš šādi pasākumi:

— integrētās privātās dzīves aizsardzības risinājumi, kas liktu sistēmas lietotājiem pieņemt "atbilstīgus" lēmumus par datu aizsardzību (sk. iepriekšējās pārbaudes atziņuma 3.2. sadaļu),

— pasākumi, kas atvieglotu savlaicīgu lietu izbeigšanu un dzēšanu (turpat, 3.3. sadaļa),

— procedūras, kas atvieglotu datu subjektu informēšanas un piekļuves tiesības (turpat, 3.5. sadaļa),

— skaidras procedūras jebkurām izmaiņām, kas veiktas tieši datu bāzes līmenī, reģistrētai piekļuvei, darbības loģiskajam pamatam un apstiprinājumam atbilstošā līmenī (turpat, 3.6. sadaļa) un

— "šifrēta" informācijas glabāšana datu bāzē tā, lai IT operatori nevarētu tai piekļūt (vismaz daļai datu, piemēram, konfidencialiem pielikumiem) (turpat, 3.6. sadaļa).

4.2. Pārskatatbildība

50. Tālāk, saskaņā ar "pārskatatbildības" principu⁽¹³⁾, EDAU arī iesaka izveidot skaidru pārskatatbildības sistēmu, kas nodrošina datu aizsardzības atbilstību un nodrošina pierādījumus par to, piemēram:

⁽¹²⁾ Sk. EDAU Atziņuma par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Vispārēja pieeja personas datu aizsardzībai Eiropas Savienībā", izdots 2011. gada 14. janvārī, 7. sadaļu (http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2011/11-01-14_Personal_Data_Protection_EN.pdf).

⁽¹³⁾ Turpat.

- pieņemt un vajadzības gadījumā atjaunināt datu aizsardzības politiku, ko apstiprina augstākajā pārvaldības līmenī SANCO ĢD. Šajā datu aizsardzības politikā ir jābūt iekļautam arī drošības plānam (sk. iepriekšējās pārbaudes atzinuma 3.6. sadaļu) ⁽¹⁴⁾,
- veikt periodiskas revīzijas, lai novērtētu datu aizsardzības politikas pastāvīgo atbilstību un tās ievērošanu (tostarp veicot drošības plāna revīziju, turpat, 3.6. sadaļa),
- publiskot (vismaz daļēji) šo revīziju rezultātus, lai pārliecinātu ieinteresētās personas par to, ka datu aizsardzības noteikumi tiek ievēroti, un
- par pārkāpumiem un citiem drošības incidentiem, kas skar datu subjektus (un attiecīgā gadījumā citas ieinteresētās personas un iestādes), ziņot Komisijas DAI ⁽¹⁵⁾.

V. PERSONAS DATU NODOŠANA ĀRPUS EIROPAS SAVIENĪBAS

5.1. Divpusēji nolīgumi

51. CPC regulas 14. panta 2. punktā ir paredzēts, ka informāciju, kas paziņota saskaņā ar CPC regulu, kompetentā iestāde var arī nodot kādas trešās valsts iestādei saskaņā ar divpusēju palīdzības nolīgumu, kas noslēgts ar attiecīgo trešo valsti, ja i) ir saņemta piekrišana no tās kompetentās iestādes, kura sākotnēji sniegusi informāciju, un ii) ja nodošana notiek atbilstīgi ES tiesību aktiem par datu aizsardzību.
52. Direktīvas 95/46/EK 25. un 26. pantā ir noteikti daži papildu nosacījumi datu nodošanai trešām valstīm. Šie nosacījumi ir paredzēti, lai nodrošinātu to, ka šie dati ārvalstīs būs pienācīgi aizsargāti. Turklāt tajos ir paredzēti vairāki izņēmumi. Šo Direktīvas 95/46/EK nosacījumu īstenošana un interpretēšana dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga.
53. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, EDAU var pieņemt aizsargpasākumus, kas iekļauti CPC regulā, proti, ka jebkura nodošana trešai valstij var notikt vienīgi tad, ja i) saņemta kompetentās iestādes, kas sākotnēji paziņojusi informāciju, piekrišana, un ii) piemērojot ES datu aizsardzības tiesību aktus.

⁽¹⁴⁾ Komisijai vajadzības gadījumā ir arī jāapsver iespēja īstenot vismaz daļēju datu aizsardzību un ietekmes uz privāto dzīvi novērtējumu, koncentrējoties uz uzglabāšanas perioda mērķi, ilgumu un noteikumiem un, iespējams, pārrunāt citus neatrisinātus jautājumus, kas vēl nav visaptveroši risināti.

⁽¹⁵⁾ Sk. iepriekš minētā EDAU 2011. gada 14. janvāra atzinuma 6.3. sadaļu.

54. Tāpat EDAU ir gandarīts par to, ka CPC datu aizsardzības pamatnostādnes paredz, ka, ja vien trešā valsts nenodrošina atbilstīgu aizsardzības līmeni, jebkuriem divpusējiem palīdzības nolīgumiem ir jānodrošina atbilstīgi datu aizsardzības aizsargpasākumi un, ja tas ir nepieciešams, par nolīgumu ir jāinformē arī attiecīgās datu aizsardzības uzraudzības iestādes.

55. Tas nozīmē, ka CPC noteiktie pasākumi nav nevainojami. To piemērošana ir sarežģīta: kompetentajai iestādei, kas pieņem lēmumu par to, vai nodot informāciju trešai valstij, būtu jāņem vērā ne vien savas valsts divpusējais nolīgums ar trešo valsti, savas valsts datu aizsardzības tiesību akti un pašas novērtējums par datu nodošanas atbilstību attiecīgajai valstij, pamatojoties uz savas valsts datu aizsardzības tiesību aktiem, bet arī tas, vai citas iesaistītās kompetentās iestādes, kas sniegušas savu devumu lietā (un tādas var būt vairākas) ir vai nav devušas piekrišanu, pamatojoties uz saviem datu aizsardzības tiesību aktiem.

56. No datu aizsardzības viedokļa šī sarežģītība rada neskaidrības saistībā ar subjekta tiesībām un jo īpaši neskaidrības par to, vai un kādos apstākļos viņa vai viņas datus nodod ārvalstīm. Tāpat subjekti negūst pilnīgāko iespējamo labumu no stingriem un saskaņotiem Eiropas datu aizsardzības tiesību aktiem. Turklāt, no kompetento iestāžu viedokļa, šī sarežģītība varētu traucēt sadarbību starp kompetentajām iestādēm, un tā uzliek administratīvo slogu.

57. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAU aicina noslēgt ES mēroga nolīgumus, kas nodrošinātu atbilstošus datu aizsardzības aizsargpasākumus, vienlaikus palīdzot izvairīties no nevienlīdzīgu kritēriju piemērošanas un no tā izrietošā palielinātā administratīvā sloga kompetentajām iestādēm.

5.2. ES mēroga nolīgumi

58. Papildus iespējai, kas paredzēta 14. pantā par divpusēju sadarbību, CPC regulas 18. pantā par starptautiskiem nolīgumiem ir paredzēts, ka "Kopiena sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām" un "pasākumus sadarbībai, tostarp savstarpējas palīdzības pasākumus, var paredzēt Kopienas un attiecīgo trešo valstu nolīgumos".

59. Iepriekš 5.1. sadaļā izklāstīto iemeslu dēļ EDAU atbalsta Komisiju tās iniciatīvā vienoties un noslēgt ES mēroga nolīgumus ar atbilstīgiem datu aizsardzības aizsargpasākumiem, kas saskaņoti ES līmenī, lai aizvietotu esošos divpusējos nolīgumus.
60. Tomēr tā atbalsts šādiem ES mēroga nolīgumiem ir ar nosacījumu, ka Komisija un ES likumdevēji apņemas personas datu apmaiņai ar trešām valstīm nodrošināt augstāko aizsardzības līmeni. Starptautisku sadarbības nolīgumu ar trešām valstīm ietekme ir rūpīgi jāizvērtē, raugoties no datu aizsardzības viedokļa, ir jānosaka skaidri noteikumi, kas pārvaldītu šīs apmaiņas un, pamatojoties uz apspriedēm ar EDAU un, atbilstošā gadījumā, ar valsts datu aizsardzības iestādēm, ir jānodrošina atbilstīgi datu aizsardzības aizsargpasākumi.
61. Lai gan CPC regulas 18. pantā nav īpaši aplūkots jautājums par trešo valstu iestāžu tiešu piekļuvi CPCS, tehniski tas varētu būt iespējams. EDAU nevēlas atrunāt no tā, lai CPCS tiktu ieviestas jaunas funkcijas, kas atļautu trešo valstu kompetentajām iestādēm stingri ierobežotu piekļuvi atlases kārtībā, izmantojot īpaši izstrādātu mehānismu (saziņas kanālu un saskarni). Tas patiesi varētu uzlabot sadarbības efektivitāti.
62. Tādēļ šādi tiešai piekļuvei ir savi riski un ir īpaši jārisina tās ietekme uz datu aizsardzību un nepieciešamajiem tehniskajiem/organizatoriskajiem pasākumiem un aizsargpasākumiem. Jebkura šāda tehniska funkcija ir jāveido, izmantojot "integritātas privātās dzīves aizsardzības" principus. Arī drošībai ir jābūt skaidrai prioritātei. Visbeidzot, ir jāapspriežas ar EDAU un, atbilstīgā gadījumā, ar valsts datu aizsardzības iestādēm.
63. Ja tiks ievēroti EDAU ieteikumi (tostarp arī tie, kas iekļauti tā iepriekšējās pārbaudes atzinumā), EDAU ir pārliecināts, ka CPCS var būt efektīvs un datu aizsardzībai draudzīgs rīks pārrobežu īstenošanas pasākumiem cīņā ar patērētāju tiesību pārkāpumiem iekšējā tirgū.
64. Attīstoties elektroniskajai tirdzniecībai un tam, ka dažādu produktu un pakalpojumu patērētāji aizvien vairāk izmanto elektroniskās saziņas tīklus, aizvien vairāk privātpersonu datu tiks apstrādāts kā patērētājiem. Tādēļ patērētāji aizvien biežāk var saskarties ar savu tiesību pārkāpumiem saistībā ar datu aizsardzību. Tātad arī datu aizsardzības iestādēm ir efektīvi jāsadarbjas, lai pārtrauktu šādu pārkāpumus.
65. Starp izplatītākajiem "patērētāju datu aizsardzības tiesību" pārkāpumu gadījumiem ir nevēlami komerciāli paziņojumi (mēstules), identitātes zādzības, nelikumīga profilu veidošana, nelikumīga paradumorientētā reklamēšana un datu pārkāpumi (drošības pārkāpumi).
66. Ņemot vērā to, ka informācijas sabiedrībā pārrobežu lietu skaits visdrīzāk pieaugs, EDAU aicina Komisiju apsvērt iespējamus likumdošanas pasākumus, lai aizsargātu "patērētāju datu aizsardzības tiesības" un stiprinātu pārrobežu sadarbību starp kompetentajām datu aizsardzības, kā arī patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm.
67. Proti, vienlaikus apsverot arī citas iespējas, ir rūpīgi jāapsver, vai atļaut datu aizsardzības iestādēm piemērotu piekļuvi CPCS, lai tās varētu sadarboties savā starpā, kā arī ar citām kompetentajām iestādēm, kurām jau ir piekļuve CPCS.
68. Datu aizsardzības iestāžu piekļuve ir skaidri jāierobežo līdz tam, kas nepieciešams, lai tās izpildītu savus uzdevumus savas kompetences ietvaros un saskaņā ar apzinātajām kopdarbībām. Protams, ir jānodrošina, lai datu aizsardzības iestāžu dalības sistēma būtu izstrādāta, pienācīgi ņemot vērā to neatkarību.

VI. "PATĒRĒTĀJU DATU AIZSARDZĪBAS TIESĪBAS" UN DATU AIZSARDZĪBAS IESTĀŽU PASTIPRINĀTA SADARBĪBA, IZMANTOJOT CPCS

63. Ja tiks ievēroti EDAU ieteikumi (tostarp arī tie, kas iekļauti tā iepriekšējās pārbaudes atzinumā), EDAU ir pārliecināts, ka CPCS var būt efektīvs un datu aizsardzībai draudzīgs rīks pārrobežu īstenošanas pasākumiem cīņā ar patērētāju tiesību pārkāpumiem iekšējā tirgū.
64. Attīstoties elektroniskajai tirdzniecībai un tam, ka dažādu produktu un pakalpojumu patērētāji aizvien vairāk izmanto

VII. SECINĀJUMI

69. EDAU ir apmierināts ar to, ka CPCS ir balstīta uz juridisko pamatu, kas nodrošina arī īpašus datu aizsardzības pasākumus. Lai risinātu atlikušās bažas par datu aizsardzību, EDAU norāda, ka nākamreiz, pārskatot CPCS tiesisko regulējumu, ir jāņem vērā turpmāk apkopotie ieteikumi.
70. Pagaidām, lai risinātu šīs bažas, var īstenot papildu pasākumus praktiskā, tehniskā un organizatoriskā līmenī (kā ir ieteikts iepriekšējās izmeklēšanas atzinumā). Gaidot tiesību aktu izmaiņas, dažas izmaiņas var ieviest, izmantojot CPCS darbības pamatnostādnes.

71. Attiecībā uz uzglabāšanas periodu EDAU iesaka: i) savstarpējās palīdzības lūgumi ir jāslēdz īpaši noteiktā termiņā; ii) ja vien nav uzsākta izmeklēšana vai īstenošanas pasākumi, brīdinājuma paziņojumi ir jāatsauc un jādzēš sešu mēnešu laikā pēc to izdošanas (ja vien nav pamatots cits, piemērotāks uzglabāšanas periods); un iii) Komisijai ir jāpaskaidro un vēlreiz jāapsver iemesls, kādēļ izbeigtu lietu datus glabāt vēl papildus piecus gadus, un tā samērīgums.
72. Turklāt EDAU ir gandarīts par to, ka otrais CPC grozījums paskaidro Komisijas piekļuvi datiem CPCS. Jo īpaši EDAU ir gandarīts par to, ka Komisijai nav piekļuves konfidencialai saziņai starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm, piemēram, savstarpējās palīdzības lūgumiem.
73. Tāpat EDAU ir gandarīts par to, ka otrais CPC grozījums ievieš nosacījumu par speciālo kategoriju datu apstrādi CPCS.
74. Kā papildu punktus EDAU iesaka Komisijai vēlreiz izvērtēt, kādus papildu tehniskos un organizatoriskos pasākumus veikt, lai nodrošinātu privātās dzīves un datu aizsardzības "iestrādi" CPCS struktūrā ("integrēta privātās dzīves aizsardzība") un lai ieviestu atbilstīgas kontroles ar mērķi nodrošināt datu aizsardzības atbilstību un sniegtu pierādījumus par to ("pārskatatbildība").
75. Turklāt, ja starp Eiropas Savienību un trešo valsti ir jānoslēdz ES mēroga nolīgums, lai pārvaldītu sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā, ir rūpīgi jāizvērtē šādu pasākumu ietekme, ir jānosaka skaidri noteikumi, lai pārvaldītu šādas apmaiņas, un jānodrošina atbilstoši datu aizsardzības aizsargpasākumi.
76. Visbeidzot, EDAU iesaka Komisijai izpētīt iespējamās kopdarbības, kas varētu rasties, ja datu aizsardzības iestādēm būtu iespēja pievienoties CPCS lietotāju kopienai, lai sadarbotos ar mērķi īstenot "patērētāju datu aizsardzības tiesības".

Briselē, 2011. gada 5. maijā

Giovanni BUTTARELLI

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs